

jeriranega vokala, le na b jo je še ohranil (pozabiti — pozabljivec), pa tudi drugje ni je čisto zgubil, kajti tam, kjer je Svetec domá, pravijo: Sveščeva Marijana, Sveščev Luka.

Če se izpeljuje pri glagolih IV. vrste iz I. participa, mora se tudi pri drugih, in zev (hiatus) zapira v ne I, toraj: bravec, pisavec, svetovavec, pevec, medlevec, — če ni zeva, brez v, — godec.

Kaj pa? ali bomo II. particip zavrgli? Nak, tega ne; imamo samostavnike, ki so izpeljani iz njega. Na primer: človek, ki je pogorel, je pogorelec; človek, ko je umrl, je mrlič; kogar rado zebe, pravimo mu zmrzlinec; kedar žito pozebe, pravijo: pozeblina je žito vzela; zmrzel krompir, repa je — zmrzlina itd.

Kedaj je obraziti samostavnike iz tega ali unega participa, to more in mora določiti pomen glagolov.

Staroslov. je rabila I. part. v stavkih, kjer sta dva djavna glagola, in eno djanje se priloži drugemu tako, da nastopi drugo, ko je dovršeno prvo — prvi glagol se spremeni v priložaj (participialna konstrukcija); kot Matth. II. Togda Irod otaj prizvav vlhvi ispita ot nih vreme zavljšeze se zvezdi (7). Oni že poslušavše cesarja idoše (9). Videvše že zvezdo ozradovaše se rodostijo veliko zelo (10).

Tako nam je izpeljevati tudi samostavnike iz I. participa, kedar je glagol djaven (activ), da namreč oseba sama kaj počenja, delo večkrat opravlja ter od večkratnega opravila svoje ime dobí — djanje se je — in bo godilo v dotičnih okoliščinah (aoristus gnomicus). — Iz participa II. pa se izpeljujejo samostavniki, če se naznanja stanje osebe, če oseba (stvar) sama po sebi ne vzrokuje djanja (sploh pri glagolih neprehojivnih — verba neutra) in pa imena za stvari, ki služijo v pomoček, kot orodje za djanje izraženo po glagolu, ali kot priložnost za djanje izraženo po glagolu, ali nasledek glagola i. dr. — Vzemimo si v pregled nekaj takih besedi:

I.	II.
požigavec	pogorelec
morivec	mrlič
terica	trlica
predica	preslica
plevica	pralca
prebivavec	prebivališče
kadivec	kadilnica (kadilo)
gasivec	gasilnica
strelec	strelišče
čitavec	čitalnica (čitalničar)
begavec (Militärflüchtling)	begališče (Zufluchtsort)
prosivec (prosec - štajar)	stekališče (imajo fantje pod lipo-conventus)
	gnilec
	vrelec
	zavrelca (pokvarjeno vino)
	ogorelec, gebräunter Mensch
	gostilnica
	sušilnica
	steklina
	učilnica

Čisto tako po pomenu so obražene one besede, ki nam jih je podal Čigale iz staroslov., kar nas tem bolj vtrjuje v naši misli, namreč:

I.	II.
pitavec	kadilnik
pištodavec (pičedajavec, rednik)	ležalnica

Iz tega v kratkem rečenega je razvidno, da slovensčina obrazuje svoje glagolne samostavnike iz participa in ne iz debla (dojenec, Pogorelec), in pa,

da pri tistih, kateri so izpeljani iz I. participa, pisati moramo v (ne I), kjer imajo zev. — Pa tudi ko bi jih izpeljevali iz debla, ne bi smeli pisati I; zev zapirata samo j in v (dati — daati = dajati, davati). — Prvi particip smo zgubili v domači govorici iz stavkov do malega, zakaj bi ga še iz samostavnikov pahali!

V razloženem pomenu je pisati tudi „Rodivnik“ (ne rodilnik). Stari gramatiki so mu dali ime „Genitivus“, ker so učili, da se izpeljujejo iz njega vsi drugi skloni; in res govorili so prav, če tudi niso prav mislili, zakaj skloni se obrazijo po deblu, ta pa se prikaže ravno v genitivu (σῶμα σῶμα-ος; onus-oner-is; mati-matere, kolo-kolesa) in tako je dobil djaven pomen.

P. Ladislav.

Vprašanje zastran besede „šent“.

Ali se ne bi môgla odpraviti iz slovensčine pokvarjena beseda „šent“, ki se rabi pri krajnih imenih, na priliko „šent Pavel, šent Andrež“; ali ne bi bila pisava „sankt“ ali „svet“ bolj pripravna in prilična? Res je, da so tudi Francozi latinski „sanctus“ spremenili v „sént“ (saint); ali ker ta beseda nima nikakoršnega družega pomena pri njih nego „sanktus“, bi si nobena živa duša kaj tako nasprotnega ne domišljevala pri tem, kakor se pri nas, zlasti na Gorenškem, obče nahaja: „Ti šent ti“ ali „šentana...“

Spominja me ta pokveka mojega rajnega hranodajavca v Ljubljani, ki iz gole ljubavi do svoje soproge ni imel slajšega imena za-njo, nego „šentana baba.“ Sedši nekega dne na stol, zgrudil se je kmalu potem ter padel na tla — mrtvud ga je bil udaril na jezik. Bil je sicer krotek in dobrosrčen možiček, in po taki osodi tudi srčnega milovanja vreden; nismo se vendar mogli mi fantiči smeha in krohotanja zdržati, ko je po svoji navadi preljubo ženo na pomoč klical: „Šentana baba, po-po-ma-gaj mi no go-go-vo-ri-ti“, svojemu vnuku pa velel: „Maškel (Maksel), prinesi mi drug š-kov (stol), da se spet ne pre-ku-kucnem po tleh“, — kajti prvi ljubeznjivi besedici „šentana baba“ ste mu še zmirom gladko tekli po jeziku.

Po vsem tem prosim odgovora na gori stavljeno vprašanje.

H. V.

Slovensko slovstvo.

„Mazeppa“ J. Koseskega.

Časnik „Grazer Volksbl.“ piše o tem najnovjšem delu Koseskovem tako-le:

Po blizo 20letnem prestanku razglasil je Nestor slovenskih pesnikov — Koseski — nov sad mojsterskega svojega prevodnega talenta, namreč Byronovega „Mazeppa“, ki so ga nam „Novice“ v lični dokladi prinesle. Strah, ki ga izvrstni naš pesnik v predgovoru razodeva, da je zaostal za duhom jezika slovenskega, kakor se dandanes čez 20 let piše, pokaže se bralcu, ako le nekte vrstice prečita, le kot velika ponižnost pesnikova, kajti Koseski ne stoji samo na vrhunci sedanjega jezikovega razvitka, marveč v ličnosti (eleganciji) jezika, kakor v dovršenosti izrazov in v lahki in gladki besedi prekosi najbolje sedanje pesnike slovenske. Mazeppi njegovi ne vidi se skor, da je prevod; kaže se kot izvirno delo. Mojsterski ta prevod nas živo spominja Prešernovega prevoda Bürgerjeve „Leonore“, ki je res tako izvrsten, da človek ne vé, kaj je bolje: ali original ali prevod. Slovensko slovstvo, ki tako veselo napreduje, je s Koseskovim „Mazeppo“ res prejelo delo, ki se na vsako stran odlikuje memo obilih onih fabrikatov, ki pridejo